

GBL

Mestna občina Ljubljana
Javna gasilska služba

Navodilo za izvajanje požarne straže/požarnega varovanja ob prireditvah

Verzija 4.0, oktober 2011

Pripravili:
Aleš Jug
Tomaž Kučič
Cveto Šumec
Marko Tomazin
Iztok Zajc – upoštevane pripombe
Marko Grujičić – upoštevane pripombe

Navodilo je sprejeto na poveljstvu GZL dne 28.02.2012, ter velja od dne 15.3.2012, ko je bilo objavljeno na spletni strani GZL.

1. POŽARNA STRAŽA/POŽARNO VAROVANJE – ZAKONSKE ZAHTEVE

Požarna straža predstavlja fizično izvajanje požarno-preventivnih postopkov pred, med in po večjih javnih prireditvah, izvajanju vročih del oz. aktivnosti, ki lahko povzročijo požar in se izvajajo v prostoru, ki za to ni posebej prilagojen. Požarno stražo je treba izvajati povsod tam, kjer obstaja velika nevarnost za nastanek požara ali eksplozijo in v objektih, kjer se zadržuje veliko število oseb. Zahteve za izvajanje požarne straže opredeljuje *Zakon o varstvu pred požarom* (Uradni list RS, št. 3/07-UPB1, 9/2011). Glede na določila 37. člena omenjenega zakona mora požarno stražo organizirati:

- kdor pretaka količine nad 5 m³ lahko vnetljivih snovi in gorljivih plinov;
- kdor vari, uporablja odprt plamen ali orodje, ki pri uporabi proizvaja iskre, v prostoru, ki je nevaren za požar in ni posebej prilagojen za ta opravila;
- prireditelj javnega shoda ali prireditve, na kateri je nevarnost, da izbruhne požar ali pride do eksplozije;
- lokalna skupnost, lastnik oziroma upravljavec gozda ali drugega zemljišča, ko je razglašena povečana nevarnost požarov v naravnem okolju.

Požarna straža na prireditvah posledično izhaja tudi iz 3. točke 1. odstavka 13. člena Zakona o javnih zbiranjih (ZJZ, Uradni list RS, št. 113/2005-UPB2, 85/2009, 59/2010, 39/2011)(v nadaljevanju: ZJZ), ki določa, da je dovoljenje za javno prireditev potrebno v primeru, da se na prireditvi uporablja odprt ogenj. Upravni organ v dovoljenju za javno prireditev, kot dodatni ukrep lahko izreče požarno stražo samo v primeru prireditve, na kateri se uporablja odprt ogenj (določeno v 13 b točki 4. člena ZJZ= kot uporaba odprtega ognja se šteje kurjenje in sežiganje predmetov na urejenih priložnostnih kuriščih, uporaba bakel, sveč in podobnih izdelkov ali drugih gorljivih predmetov in snovi, pri katerih ogenj ni zavarovan) oziroma predmeti ali naprave, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje ljudi ali premoženje (določeno v 17. točki 4. člena ZJZ= predmeti, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje ljudi oziroma premoženje so ognjemetni izdelki kategorij 3 in 4 in pirotehnični izdelki kategorij P2 in T2, ki jih po zakonu, ki ureja eksplozive in pirotehnične izdelke, lahko kupuje, poseduje ali uporablja samo pravna oseba in podjetnik, ki ima dovoljenje za promet s pirotehničnimi izdelki).

V kolikor na prireditvi **ni** prisoten kateri izmed zgoraj naštetih elementov, velja da gasilci izvajamo **požarno varovanje** (požarno varnost). To pa lahko zagotovimo s prisotnostjo najmanj različnega števila gasilcev, ki imajo na razpolago vsaj priročna gasilna sredstva..

Požarno stražo/požarno varovanje, lahko opravljajo le gasilci v skladu z zakonom, ki ureja gasilstvo, v primeru iz 1. in 2. alineje iz prejšnjega odstavka pa tudi za gašenje usposobljene osebe, če ne gre za opravljanje del v požarno bolj ogroženih objektih in objektih, v katerih se zbira več ljudi, določenih v skladu s tem zakonom.

Požarno stražo in požarno varovanje objektov, drugega premoženja ter javnih prireditev opravljajo na območju občine tisti gasilci in gasilske enote (*Zakon o gasilstvu*, Uradni list RS, št. 113/2005-UPB1), ki izvajajo javno gasilsko službo v skladu s tem zakonom na območju te občine, če z operativnim gasilskim načrtom občine ali z zakonom ni določeno drugače. Stroški izvajanja gasilskih operativnih nalog po tem členu bremenijo lastnika ali upravljavca objekta in premoženja oziroma organizatorja javne prireditve.

2. DOGODKI, KJER SE IZVAJA POŽARNA STRAŽA

Dogodki, na katere se nanaša navodilo za izvajanje požarne straže so lahko kulturna ali družabna prireditve, športna prireditve oz. športna tekma. Navedene prireditve se lahko izvajajo v prostoru (odprtem ali zaprtem) ali na prostem.

Zahteve za izvedbo požarne straže (število gasilcev in vozila) so odvisne od vrste prireditve in števila obiskovalcev, ki se prireditve udeležijo.

Glede na število udeležencev ločimo:

Vrsta dogodka	Število obiskovalcev
Male dogodke	do 3000
Srednje dogodke	od 3001 do 5000
Velike dogodke	od 5001 do 10000
Zelo velike dogodke	nad 10000

Prireditvam določimo glede na število udeležencev in vrsto prireditve tudi stopnjo tveganja, ki je bodisi malo ali veliko. Na opredelitev tveganja vplivajo dejavniki kot npr.:

- tip in namembnost objekta, kjer se vrši prireditev,
- število obiskovalcev,
- scenarij prireditve (uporaba odprtega ognja, lahko vnetljivih snovi ipd.),
- udeležba navijaških skupin ali drugih rizičnih skupin, ki lahko izzovejo izgrede in tako uporabljajo pirotehnične pripomočke, dimne bombe, vnetljive tekočine ipd.
- splošna neprimernost objekta za izvedbo dogodka.

3. SPLOŠNA NAVODILA ZA IZVAJANJE POŽARNE STRAŽE

Naloga požarne straže ob prireditvah je predvsem opazovanje ter gašenje začetnih požarov s sredstvi za gašenje, ki so nameščeni na objektu ali sredstvi za gašenje, ki jih gasilska enota pripelje s seboj.

Požarna straža skrbno opazuje območje, ki ga nadzoruje. Gasilci, ki na objektu izvajajo požarno stražo:

- v tem času ne smejo opravljati drugih del,
- seznanjeni morajo biti z objektom, postopkom alarmiranja ob požaru ter vgrajenimi sistemi aktivne in pasivne požarne zaščite,
- morajo biti za izvajanje požarne straže usposobljeni.

Požarno stražo se prične izvajati eno uro pred pričetkom dogodka, trajati pa mora dokler traja povečana požarna nevarnost oz. vsaj pol ure (30 minut) po končanem dogodku.

Požarna straža se mora seznaniti s potekom prireditve. Vedeti mora:

- koliko obiskovalcev bo na prireditvi,
- kakšne in koliko gorljivih/vnetljivih snovi bo v uporabi med prireditvijo (oz. kaj lahko glede na vrsto dogodka pričakujejo),
- kje in kdaj se bodo te snovi uporabljale,
- kakšni so potencialni viri vžiga glede na snovi, ki bodo v uporabi,
- kako je urejena evakuacija,
- katere službe bodo v času dogodka še delovale na objektu.

Naloge požarne straže so tudi:

- Požarna straža se seznanja s prostorom, v katerem bo potekala prireditev. Pri tem morajo biti izvajalci požarne straže posebej pozorni predvsem na gradbene materiale iz katerih je objekt/prostor narejen. Potrebno je preveriti tudi sosednje prostore in morebitne povezave ter potek inštalacij med prostorom (predvsem vertikalne povezave), v katerem se odvija prireditev. Pregledati je treba tudi prostore, ki mejijo s prostorom/prostori, kjer se bo odvijala prireditev.

- Iz prostora, kjer se bo odvijala prireditve je treba odstraniti vse lahko vnetljive snovi, ki bi lahko v primeru vžiga povečale tveganje za razvoj požara.
- Na osnovi ugotovitev in značilnosti prostora morajo izvajalci straže pripraviti ustrezna gasilna sredstva.
- Pregledati morajo evakuacijske poti ter prehodnost dostopnih poti in postavitvenih površin.

4. NALOGE IN ODGOVORNOSTI OB IZVAJANJU POŽARNE STRAŽE

Število gasilcev in opremo, ki jo bodo gasilci uporabljali v času požarne straže določi poveljnik gasilske enote, ki izvaja požarno stražo skladno z navodili, objavljenimi v tem dokumentu (glej Tabelo 1), ogledom objekta, kjer se bo izvajala požarna straža ter oceno nevarnosti.

Naročnik požarne straže:

Naročnik požarne straže mora GZL o potrebi po požarni straži obvestiti najmanj pet delovnih dni do dne izvajanja požarne straže. Kontaktna oseba za zbiranje potreb po izvedbi požarne straže ter komunikacijo s poveljstvi PGD je član poveljstva GZL. Operativna enota PGD izvaja požarno stražo na podlagi povelja, ki ga izda GZL. Obrazec za izdajo povelja o opravljanju požarne straže je v prilogi tega dokumenta.

Naročnik požarne straže je dolžan izvajalcu požarne straže zagotoviti:

- podatke o objektu (organizacija varstva pred požarom, požarni načrt oz. načrt evakuacije oz. drugo grafično podlago, kjer so vidni elementi požarnega načrta),
- opis dogodka s podrobnim scenarijem (ob intenzivnejši uporabi pirotehničnih sredstev, odprtem ognju ipd.),
- podatke o razpoložljivih gasilnih sredstvih,
- predhodni ogled objekta oz. lokacije izvedbe požarne straže,
- podatke o številu pričakovanih udeležencev prireditve,
- kontaktne podatke o odgovorni osebi,
- dostop do delov objekta, ki so predmet požarne straže oz. so kakorkoli vezani na varno izvajanje požarne straže,
- podatke o drugih službah, ki bode sodelovale na prireditvi (reševalci, varnostna služba, pirotehnik ipd.). Pri tem mora zagotoviti tudi imena ter kontaktne podatke odgovornih oseb drugih služb, ki bodo sodelovale na prireditvi.

Izvajalec požarne straže:

Požarno stražo lahko izvajajo le operativni gasilci, ki poklicno ali prostovoljno opravljajo operativne naloge gasilstva in so strokovno usposobljeni za te naloge ter izpolnjujejo predpisane psihofizične in zdravstvene zahteve ter druge pogoje.

Požarno stražo vodi vodja požarne straže s činom nižjega gasilskega častnika oz. gasilskega častnika za večje prireditve z večjim tveganjem (glej Tabelo 1).

Izvajalec požarne straže se zaveže, da bo požarno stražo izvajal v skladu z:

- Pravili gasilske službe (*Pravila gasilske službe*, Uradni list RS, št. 52/2010),
- Navodilom o izvajanju požarne straže na prireditvah,
- poveljem GZL ter
- dogovorom z naročnikom požarne straže.

Izvajanje požarne straže je razdeljeno na tri faze:

- delo in naloge požarne straže pred izvedbo javne prireditve,

- delo in naloge požarne straže med izvedbo javne prireditve,
- delo in naloge požarne straže po izvedbi javne prireditve.

Delo in naloge požarne straže pred izvedbo javne prireditve

Naloge požarne straže pred izvedbo prireditve so:

- ogled prostora oz. lokacije, kjer bo tekel dogodek,
- pridobivanje ustreznih podatkov o objektu (pridobiti je treba vsaj podatke, kot jih zahteva požarni načrt),
- določitev števila gasilcev, ki bodo izvajali požarno stražo (glej tabelo 1),
- postavitvev gasilcev,
- opredelitev zahtev za količino in vrsto gasilnih sredstev ter opreme za izvajanje požarne straže (požarno stražo je treba izvajati z vsaj enim prenosnim gasilnikom kategorije 43A 183B C ali z drugim ustreznim gasilnikom, ali dvema prenosnima gasilnikoma kategorije 27A 144B C ali gasilsko cevjo. *Vrsta in količina gasila je odvisna od pričakovanega požara.*
- priprava delovišča,
- izbor in vzpostavitev ustreznih preventivnih (tudi tehničnih) ukrepov,
- informiranje GBL o začetku požarne straže preko 15 kanala ZA-RE.

Aktivnosti pred izvedbo požarne straže zajemajo izbor in pripravo primernih preventivnih postopkov za izvajanje dogodka, določitev varnostnih razdalj, določitev mest za gasilna sredstva, fizično postavitvev požarne straže ipd. Pred izvedbo požarne straže je treba zagotoviti tudi morebitne tehnične ukrepe. Med tehnične ukrepe lahko spada:

- Zavarovanje gorljivih nosilnih konstrukcij in predelnih stene ter odprtih v njih.
- Zaščita lahko vnetljivih materialov, ki morajo biti, v kolikor je to potrebno (ob uporabi pirotehničnih sredstev, odprtega ognja), pokriti z negorljivimi prevlekami in pregrinjali za preprečitev vžiga. Vžig se lahko prepreči tudi s prenosnimi negorljivimi stenami.
- Izklop naprave za gašenje požarov oz. naprava za odkrivanje javljanje in alarmiranje, če obstaja možnost, da bi se med izvajanjem prireditve zaradi vročine ali dima sprožil požarni alarm. *Izklop sistemov mora odobriti pooblaščen oseba. Javljalnik oz. naprava za gašenje mora biti takoj po zaključku del ponovno priključena.*

Delo in naloge požarne straže med izvedbo javne prireditve

Naloge požarne straže so:

- neprestan pregled prostorov,
- izvajanje izbranih preventivnih ukrepov.

Organizacijski ukrepi med izvajanjem požarne straže:

- Zagotovite, da se vsi morebitni goreči/tleči/pregreti ipd. materiali, ki nastanejo med prireditvijo in bi lahko zanetili požar, nemudoma odstranijo.
- Zagotovite da bodo vsi, za izvajanje požarno-preventivnih ukrepov predpisani prenosni gasilniki, vedno prisotni na delovišču.
- Površine, ki so izpostavljene toploti med izvajanjem vročih del, se mora stalno hladiti z vodo oz. jih nadzirati.
- V primeru, da požarna straža začetnega požara ne morete pogasiti, o tem nemudoma obvesti GBL preko 15 kanala ZA-RE.

Tehnični ukrepi med izvajanjem vročih del:

- V primeru požara aktivirajte ročni javljalnik oz. napravo za gašenje, v kolikor je le ta na voljo.

Delo in naloge požarne straže po izvedbi javne prireditve

Pomen požarne straže po zaključku prireditve je v:

- pregledu prostora in objekta neposredno po zaključku prireditve,
- nadzor prostora določen čas po prireditvi.

Pregled prostora in objekta neposredno po zaključku prireditve je treba izvesti vedno.

Organizacijski ukrepi po zaključku prireditve:

- Preglejte objekt in po potrebi (v kolikor so povezani) tudi sosednje obrate.
- Obvestite naročnika požarne straže, da je le ta zaključena.
- Na za to določeno mesto pospravite opremo, ki ste jo rabili za izvajanje vročih del.
- Obvestite GBL o zaključku požarne straže preko 15 kanala ZA-RE.

Tehnični ukrepi po izvajanju vročih del:

Vklopite ali poskrbite, da bodo vklopili izklopljene sisteme za odkrivanje in gašenje požarov.

Oprema gasilcev med izvajanjem požarne straže

Požarna straža se v primeru malih dogodkov in takrat, ko so tveganja mala izvaja v delovni obleki, vsak gasilec, ki izvaja požarno stražo pa mora imeti tudi osebno zaščitno obleko. Ob vseh ostalih dogodkih se požarno stražo izvaja v osebni zaščitni obleki.

Vsak posamezni gasilec ali skupina gasilcev, ki na objektu izvaja požarno stražo, mora biti opremljena z radijsko postajo, ki deluje v sistemu ZA-RE.

Odvisno od velikosti dogodka in stopnje tveganja (glej Tabelo 1) se mora požarna straža izvajati ob podpori gasilskega vozila s cisterno (GVC 16/25 ali GVC 24/50).

- vedra za vodo (potopitev pirotehničnih izdelkov),
- rokavice za visoke temperature.

Tabela 1: Število gasilcev in GVC-jev za izvajanje požarne straže ob prireditvah

Dogodek (št. ljudi)	Vrsta prireditve	tveganje	Enota (št. gasilcev)		Tehnika (vozila)
Mali (do 3000)	kulturna / družabna	veliko	1+3	1 x NGČ	GVV1/GVC
				3 x G	
	malo	1+2	1 x NGČ	GVV1/GVC	
			2 x G		
športna	veliko	1+3	1 x NGČ	GVV1/GVC	
			3 x G		
malo	1+2	1 x NGČ	GVV1/GVC		
		2 x G			
Srednji (od 3001 do 5000)	kulturna / družabna	veliko	1+8	1 x NGČ	GVV1/GVC
				8 x G	
	malo	1+5	1 x NGČ	GVV1/GVC	
			5 x G		
	športna	veliko	1+8	1 x NGČ	GVV1/GVC
				8 x G	
malo	1+5	1 x NGČ	GVV1/GVC		
		5 x G			
športne tekme 1*	veliko	1+12	1 x GČ	GVC	
			12 x G		
Veliki (od 5001 do 10.000)	kulturna / družabna	veliko	1+8	1 x NGČ	GVC
				8 x G	
	malo	1+8	1 x NGČ	GVC	
			8 x G		
	športna	veliko	1+12	1 x GČ	GVC
				12 x G	
malo	1+8	1 x NGČ	GVC		
		8 x G			
športne tekme 1*	zelo veliko	1+12	1 x GČ	GVC	
			12 x G		
Zelo velik (nad 10.000)	kulturna / družabna	veliko	1+8	1 x NGČ	GVC
				8 x G	
	malo	1+8	1 x NGČ	GVC	
			8 x G		
	športna	veliko	1+12	1 x GČ	GVC
				12 x G	
	malo	1+12	1 x NGČ	GVC	
	12 x G				
športne tekme 1*	zelo veliko	1+18	1 x GČ**	2 x GVC	
			2 x NGČ		
			16 x G		

1* tekmovanja in športne prireditve, ki imajo večletno karakteristiko rivalstva med klubi in navijaškimi skupinami.

2**vodja oddelka GBL